

Nové povinnosti poskytovateľov spotrebiteľských úverov od 1. apríla 2015

Oľga Sedláčková
Národná banka Slovenska

Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom od 1. apríla 2014 ukladá veriteľom rad nových povinností, ktoré sú povinní splniť na získanie povolenia na vykonávanie podnikateľskej činnosti, ako aj pri samotnom výkone podnikateľskej činnosti. Cieľom tohto článku je priniesť základný prehľad týchto povinností a prispieť tak k lepšej orientácii v novinkách právnej úpravy.

NOVÉ DRUHY POVOLENÍ NA POSKYTOVANIE SPOTREBITEĽSKÝCH ÚVEROV A INÝCH ÚVEROV A PŮŽIČIEK PRE SPOTREBITEĽOV A ICH ZMENY

S účinnosťou od 1. apríla 2015 sú veritelia a iní veritelia oprávnení poskytovať spotrebiteľské úvery a iné úvery a pôžičky pre spotrebiteľov len na základe povolenia udeleného Národnou bankou Slovenska. Týka sa to aj tých veriteľov a iných veriteľov, ktorí vykonávali svoju podnikateľskú činnosť podľa predpisu účinného do 31. marca 2015 na základe registrácie v registri veriteľov vedenom Národnou bankou Slovenska. Ak chcú takíto veritelia a iní veritelia poskytovať spotrebiteľské úvery aj po 31. auguste 2015, boli povinní doručiť Národnej banke Slovenska do 31. mája 2015 žiadosť o udelenie povolenia. Tým veriteľom, ktorí v stanovenej lehote túto žiadosť nedoručili, od 1. septembra 2015 zanikne právo podnikáť v tejto oblasti. Ostatní budú spotrebiteľské úvery po 1. septembri 2015 poskytovať kontinuálne, a to odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Národnej banky Slovenska o udelení povolenia.

Národná banka Slovenska bude udeľovať podnikateľom v oblasti spotrebiteľských úverov (ďalej len „veriteľ“) a podnikateľom v oblasti iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov (ďalej len „iný veriteľ“) povolenia na poskytovanie:

- spotrebiteľských úverov bez obmedzenia rozsahu,
- spotrebiteľských úverov s obmedzením rozsahu poskytovania do 10 000 eur pre právnické a pre fyzické osoby,
- iných úverov a pôžičiek spotrebiteľom.

Na udelenie povolenia musí žiadateľ splniť zákonom ustanovené podmienky a ich splnenie musí Národnej banke Slovenska preukázať dokladmi v prílohe k žiadosti. Podmienky na udelenie povolenia sa týkajú najmä:

- právnej formy podnikania,
- splatenia minimálneho základného imania a preukázania ďalších zdrojov na poskytovanie spotrebiteľských úverov a ich pôvodu,
- vhodnosti právnickej osoby,

- odbornosti, bezúhonnosti a dôveryhodnosti osôb navrhnutých za členov štatutárneho orgánu, dozornej rady, prokuristu, vedúceho organizačnej zložky a vedúceho vnútornej kontroly,
- vytvorenia systému na poskytovanie spotrebiteľských úverov vrátane systému na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a systému na vybavovanie reklamácií.

Formálne a obsahové náležitosti žiadosti a minimálny rozsah dokladov preukazujúcich splnenie podmienok ustanovuje zákon o spotrebiteľských úveroch. V záujme spresnenia rozsahu, formy a obsahu informácií a dokladov, ktoré je potrebné Národnej banke Slovenska predložiť, útvár dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska vydal 17. marca 2015 metodické usmernenie k podávaniu žiadostí o udelenie povolenia na poskytovanie spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov.

Národná banka Slovenska bude viesť zoznam veriteľov a zoznam iných veriteľov, ktorý bude obsahovať ich identifikáciu, zmeny údajov, dátum vzniku a zániku povolenia a vybrané rozhodnutia Národnej banky Slovenska, najmä o udelení povolenia, odobratí povolenia a o iných vykonateľných rozhodnutiach Národnej banky Slovenska. Tento zoznam bude zverejnený a priebežne aktualizovaný na webovom sídle Národnej banky Slovenska. Do 31. augusta 2015 bude na webovom sídle Národnej banky Slovenska zverejnený a aktualizovaný aj pôvodný register veriteľov.

Veritelia a iní veritelia sú povinní dodržiavať podmienky na udelenie povolenia nepretržite počas celej doby platnosti povolenia a písomne Národnú banku Slovenska informovať o každej zmene a o všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na udelenie povolenia bezodkladne po tom, čo sa o nich dozvedia. Zmenu v osobe člena štatutárneho orgánu, člena dozornej rady, prokuristu a vedúceho organizačnej zložky zahraničnej osoby a vedúceho vnútornej kontroly môže veriteľ a iný veriteľ vykonať len s predchádzajúcim súhlasom Národnej banky Slovenska. Predchádzajúci súhlas Národnej banky Slovenska je podmienkou

aj na vrátenie povolenia, na zrušenie veriteľa alebo iného veriteľa a na nadobudnutie kvalifikovanej účasti veriteľa, ktorou je priamy alebo nepriamy podiel alebo ich súčet, ktorý predstavuje aspoň 10 % podiel na základnom imaní veriteľa alebo iného veriteľa, alebo možnosť uplatňovania iného významného vplyvu na riadení veriteľa alebo iného veriteľa porovnateľného s vplyvom zodpovedajúcim tomuto podielu, ako aj na ďalšie zvýšenie kvalifikovanej účasti, ak by uvedený podiel dosiahol alebo prekročil 20 %, 30 % alebo 50 %, alebo čím by sa tento veriteľ alebo iní veriteľ stal dcérskou spoločnosťou nadobúdateľa kvalifikovanej účasti v jednej alebo v niekoľkých operáciách priamo alebo konaním v zhode.

ZMENY PRI POSUDZOVANÍ SCHOPNOSTI SPOTREBITEĽA SPLÁČAŤ SPOTREBITEĽSKÝ ÚVER

Novela zákona o spotrebiteľských úveroch priniesla zásadné zmeny týkajúce sa posudzovania schopnosti spotrebiteľa spláčať spotrebiteľský úver. Každý veriteľ a iný veriteľ s udeleným povolením na poskytovanie spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek spotrebiteľom je povinný zaviesť účinný systém posudzovania schopnosti spotrebiteľa spláčať spotrebiteľský úver a systém poskytovania úverov. Súčasťou náležitej odbornej starostlivosti pri posúdení schopnosti spotrebiteľa spláčať poskytnutý spotrebiteľský úver je aj využitie údajov z registrov údajov o spotrebiteľských úveroch.

S účinnosťou od 30. septembra 2015 sa zavádza povinnosť veriteľov s povolením na poskytovanie spotrebiteľských úverov bez obmedzenia rozsahu poskytovania, bánk, zahraničných bánk a pobočiek zahraničných bánk poskytovať údaje o spotrebiteľoch a o ich záväzkoch zo zmlúv o poskytnutí spotrebiteľských úverov aspoň do jedného elektronického registra údajov o spotrebiteľských úveroch. Údaje z registra spotrebiteľských úverov bude prevádzkovateľ registra poskytovať veriteľom a iným veriteľom na účely posúdenia platobnej schopnosti spotrebiteľa, Národnej banke Slovenska ako orgánu dohľadu a na štatistické účely a orgánom a inštitúciám oprávneným podľa osobitných zákonov na plnenie ich úloh. Národná banka Slovenska bude viesť, aktualizovať a zverejňovať zoznam týchto registrov.

EVIDENCIA ZMLÚV A ZMLUVNÝCH DOKUMENTOV A VEDENIE ÚČTOVNÍCTVA

Veritelia a iní veritelia sú povinní viesť listinnú alebo elektronickú evidenciu zmlúv a zmluvných dokumentov vzťahujúcich sa na poskytovanie spotrebiteľských úverov so zachovaním päťročnej lehoty na ich úschovu odo dňa zániku zmlúv alebo vyhotovenia zmluvných dokumentov, ktorých sa týka. Ide najmä o dokumenty obsahujúce informácie poskytnuté spotrebiteľovi, zmluvnú dokumentáciu vrátane obchodných podmienok, dokumenty obsahujúce informácie o posúdení a preukázaní

platobnej schopnosti spotrebiteľa, cenníky veriteľa a reklamácie vrátane spôsobu ich vybavenia.

Veritelia a iní veritelia sú povinní viesť osobitnú evidenciu na účely preukázovania pôvodu peňažných prostriedkov určených na poskytovanie spotrebiteľských úverov a oddelenú analytickú účtovnú evidenciu pre oblasť poskytovania spotrebiteľských úverov a iných veriteľov a pôžičiek pre spotrebiteľov.

DOHĽAD NAD VERITEĽMI A INÝMI VERITEĽMI A SANKČNÉ KONANIA

Národná banka Slovenska ako orgán dohľadu nad finančným trhom bude vykonávať dohľad nad dodržiavaním povinností veriteľa a iného veriteľa podľa zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Dohľad sa bude vykonávať dohľadom na mieste a dohľadom na diaľku.

Na účely efektívneho výkonu dohľadu na diaľku a na štatistické účely sú veritelia a iní veritelia povinní poskytnúť Národnej banke Slovenska výkazy, hlásenia, správy a iné informácie na požiadanie alebo podľa vydaných opatrení Národnej banky Slovenska v ustanovenej štruktúre, rozsahu, obsahu, členení, forme a podobe ustanoveným spôsobom a v určených termínoch. Informácie, podklady a doklady sa môžu týkať nielen samotného veriteľa alebo iného veriteľa, ale aj ich akcionárov alebo spoločníkov, najmä ich ekonomickej a finančnej situácie, majetkových pomerov a obchodov alebo inej činnosti, organizácie, riadenia, štruktúry, kontroly alebo ovládania vrátane podielov na veriteľovi alebo inom veriteľovi a ich majiteľov.

Povinnosť predkladať údaje o poskytnutých spotrebiteľských úveroch Ministerstvu financií Slovenskej republiky a Národnej banke Slovenska ostáva aj po novele zákona o spotrebiteľských úveroch.

V prípade, ak Národná banka Slovenska pri výkone dohľadu zistí nedostatky v činnosti veriteľa alebo iného spočívajúce

- a) v nedodržaní podmienok určených v povolení,
 - b) v nedodržaní podmienok alebo povinností vyplývajúcich z iných rozhodnutí Národnej banky Slovenska uložených veriteľovi alebo inému veriteľovi,
 - c) v nedodržaní alebo obchádzaní ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch, právne záväzných aktov Európskej únie alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov vzťahujúcich sa na poskytovanie spotrebiteľských úverov,
- v osobitnom sankčnom konaní prijme opatrenia na nápravu alebo uloží pokutu veriteľovi alebo inému veriteľovi alebo členovi ich štatutárneho orgánu, dozornej rady, prokuristovi, vedúcemu vnútornej kontroly alebo vedúcemu organizačnej zložky zahraničnej osoby.